

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Інститут філології
Кафедра теорії літератури, компаративістики і літературної
творчості

Спецкурс для аспірантів II року навчання
**СУЧАСНИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС:
ЖАНРОВИЙ АСПЕКТ**

Укладач – д.філол.н., проф. Бернадська Н.І.

Затверджено на засіданні
Вченої ради Інституту філології,
«26» березня 2013 року, протокол №8

Київ – 2013

СУЧАСНИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС: ЖАНРОВИЙ АСПЕКТ

ТЕМА 1. СУЧАСНИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС: ТЕРМІНИ Й ПОНЯТТЯ

Визначення поняття «літературний процес», його складові: традиції й новаторство, жанрові системи, літературні напрями, течії, стилі. Постмодернізм як філософсько-культурний дискурс, його основні ознаки (іронічність, цитатність, інтертекстуальність, жанрова еkleктичність). Спроба визначення постпостмодернізму. Автентизм: за і проти.

ТЕМА 2. ЛІТЕРАТУРНІ ІЄРАРХІЇ У СУЧАСНОМУ КУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ

Літературна класика. Література елітарна й масова. Масова література в умовах сучасного суспільства. Масовий письменник і масовий читач. Образ читача як домінанта масової літератури. Жанри масової літератури. Феномен жіночої белетристики.

ТЕМА 3. НЕОПОЗИТИВІЗМ І НЕОНАРОДНИЦТВО У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ПРОЗІ КРИЗЬ ПРИЗМУ РОМАНУ

Творчість В. Шевчука 90-х рр. ХХ ст.: між модернізмом і неопозитивізмом (роман В. Шевчука «Око прірви»). М. Матіос: між традицією і стилізацією (романи «Солодка Даруся», «Майже ніколи не навпаки»). Історичні реалії і сучасність у романах Л.Голоти «Епізодична пам'ять», Т.Зарівни «Вербовая дощечка», В.Лиса «Століття Якова».

ТЕМА 4. ПОСТМОДЕРНИЙ РОМАН: ОСОБЛИВОСТІ ЖАНРУ

Романістика В. Медведя, Є. Пашковського, О. Ульяненка, С. Процюка, В. Слапчука. «Станіславський феномен» найпомітніше явище українського постмодернізму. Сильові особливості прози представників «станіславської школи». Ю. Андрухович, Ю. Іздрик, Т. Прохасько.

ТЕМА 5. ПОСТМОДЕРНА ЖІНОЧА ПРОЗА

Особливості жіночого письма. О.Забужко, Є.Кононенко. Покоління молодших: І. Карпа, С. Поваляєва, Т. Малярчук.

ТЕМА 6. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ У РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО ОПОВІДАННЯ ТА ПОВІСТІ

Літературний андеграунд за тоталітарних умов. В. Діброва, Б. Жолдак, Ю. Винничук.

ТЕМА 7. ЖАНРИ СУЧАСНОЇ МАСОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Жіночий детектив: вектори розвитку жанру. Поетика щоденності у масовій літературі. Типологія любовного роману к. ХХ - поч. ХХІ ст.

Трансформація класичного художнього тексту як феномен масової літератури. Поетика заголовку в масовій літературі.

ТЕМА 8. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ У РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ: ПОСТАТІ І ЖАНРИ

Архетипи раю, ворога, героя, смерті, часу в сучасній українській поезії. Комічна поезія. Інтимна лірика. Зорова поезія.

ТЕМА 8. СУЧАСНА ДРАМА І ЇЇ РІЗНОВИДИ

Чи існує сучасна українська драма? Антології сучасної драми «У чеканні театру», «У пошуках театру», «Страйк ілюзій». Н. Неждана, Б. Жолдак, О. Лишега, В. Фольварочний.

ЛІТЕРАТУРА

Наукові і довідкові видання, навчальні посібники, статті

1. Бернадська Н. Постмодерністський роман. В. Слапчук «Дикі квіти» // Бернадська Н. Роман: проблеми великої епічної форми / Н. Бернадська. – К., 2007. – С. 93-113.
2. Бойчук Б. Від великої до гарної брехні / Б. Бойчук // Сучасність. – 1993. – №12.
3. Гаврилів Т. Знаки часу: спроби прочитання / Т. Гаврилів. – Івано-Франківськ, 2001.
4. Голобородько Я. Андеграунд. Український літературний істеблішмент / Я. Голобородько. – К., 2006.
5. Гриц Т. Словесность и коммерция / Т. Гриц, В. Тренин, М. Никитин. – М., 2001.
6. Гундорова Т. Кітч і література. Травестії / Т. Гундорова. – К., 2009.
7. Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека: Український літературний постмодерн / Т. Гундорова. – К., 2005.
8. Даниленко В. Лісоруб у пустелі. Письменник і літературний процес / В. Даниленко. – К., 2008.
9. Дроздовський Д. Українська проза-2007. Романи, що здатні змінити світ / Д. Дроздовський// Кур'єр Кривбасу. – 2008. – №224-225. – С.320-331.

10. Зборовська Н. Літературний процес і завдання критики / Н. Зборовська // Слово і Час. – 2004. – №4.
11. Зборовська Н. Феміністичні роздуми: На карнавалі мертвих поцілунків / Н. Зборовська. – Львів, 1999.
12. Зубрицька М. Номо legens: читання як соціокультурний феномен / М. Зубрицька. – Львів, 2004.
13. Ильин И. П. Постмодернизм от истоков до конца столетия: эволюция научного мифа / И. П. Ильин. – М., 1998.
14. Ильин И. П. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм / И. П. Ильин. – М., 1996.
15. Історія української літератури ХХ століття: у 20-ти кн. – К., 1993.
16. Кавелти Дж. Изучение литературных формул / Дж. Кавелти // Новое литературное обозрение. – 1996. – №22.
17. Лавринович Л. Сучасний український постмодернізм – напрям? стиль? метод? / Л. Лавринович // Слово і Час. – 2001. – №1.
18. Литературная энциклопедия терминов и понятий / Под ред. А. И. Николюкина. – М., 2003.
19. Літературознавча енциклопедія: у 2-х т. / Уклад. Ю. І. Ковалів. – К., 2007.
20. Літературознавчий словник-довідник. – К., 1997.
21. Матіос М. Я не Стефанік у спідниці, я – Марія Матіос у спідниці / М. Матіос // www.review.kiev.ua/arcr.shtm?id=029
22. Мережинська Г. «Східноєвропейська» модифікація постмодернізму / Г. Мережинська // Філологічні семінари. Типи художньої творчості в епоху постмодернізму: реальність чи віртуальність? – К., 2002.
23. Михед О. Неікебана з трьох диких квітів / О. Михед // Дзеркало тижня. – 2006. – №20.
24. Мойсеєнко А. Традиції модерну і модерн традицій / А. Мойсеєнко. – Ужгород, 2001
25. Назаренко Т. Поезографія: сучасна зорова поезія українською мовою / Т. Назаренко. – К., 2005.
26. Письменникові конче бути совісним у творчості: Розмова Людмили Таран з Марією Матіос // Кур'єр Кривбасу. – 2006. – №196.
27. Плерома 3'98: Мала українська енциклопедія актуальної літератури. – Івано-Франківськ, 1998.
28. Руднев В. Словарь культуры ХХ в. / В. Руднев. – М., 1999.
29. Рюткунен М. Гендер и литература: проблема «женского письма» и «женского чтения» / М. Рюткунен // Филологические науки. – 2000. – №3.
30. Скиба Р. «Дикі квіти» Василя Слапчука: типові характери в нетиповій літературі / Р. Скиба // www/review.kiev.ua/arsr.shtm?id=843
31. Хализев В. Е. Теория литературы / В. Е. Хализев. – М., 1999
32. Харчук Р. Б. Сучасна українська проза. Постмодерний період: Навчальний посібник / Р. Б. Харчук. – К., 2008.

33. Харчук Р. Марія Матіос: між традицією і стилізацією // Харчук Р. Сучасна українська проза. Постмодерний період / Р. Харчук. – К., 2008. – С. 68-73.
34. Червак Б. Символіка часу в творах Марії Матіос / Б. Червак // Слово і Час. – 2000. – №14.
35. Черняк М. А. Массовая литература XX века: Учебное пособие / М. А. Черняк. – М., 2007.
36. Шаповал М. Інтертекст у світлі рампи / М. Шаповал. – К., 2009.
37. Шкандрій М. В обіймах імперії. Російська і українська література новітньої доби / М. Шкандрій. – К., 2004.
38. Якубовська М. Міфологія буття українства у прозі Марії Матіос (Літературний портрет Марії Матіос) / М. Якубовська. – Львів, 2005.

Художні тексти

39. Андрухович Ю. Московіада / Ю. Андрухович. – Івано-Франківськ, 2000.
40. Білоцерківець Н. Готель Централь / Н. Білоцерківець. – Львів, 2004.
41. Вольвач П. Південний схід / П. Вольвач. – Львів, 2002.
42. Герасим'юк В. Діти трепети / В. Герасим'юк. – К., 1991.
43. Дереш Л. Поклоніння ящірці / Л. Дереш. – Львів, 2004.
44. Жадан С. Біг Мак / С. Жадан. – К., 2006.
45. Жадан С. Деш Мод / С. Жадан. – Харків, 2005.
46. Жадан С. Капітал / С. Жадан. – Харків, 2006.
47. Забужко О. Диригент останньої свічки / О. Забужко. – К., 1990.
48. Забужко О. Польові дослідження з українського сексу / О. Забужко. – К., 1996.
49. Зарівна Т. Вербовая дощечка / Т. Зарівна. – Тернопіль, 2008.
50. Іздрік Ю. Флешка / Ю. Іздрік. – Івано-Франківськ, 2007.
51. Квіти в темній кімнаті: Сучасна українська новела. – К., 1997.
52. Кононенко Є. Без мужика / Є. Кононенко. – Львів, 2005.
53. Малкович І. Вірші на зиму / І. Малкович. – К., 2006.
54. Матіос М. Майже ніколи не навпаки / М. Матіос. – К., 2008.
55. Матіос М. Солодка Даруся / М. Матіос. – Львів, 2007.
56. Ми і вона: Антологія одинадцяти поеток. – Львів, 2005.
57. Незнайома: Антологія української жіночої прози та есеїстики др. пол. ХХ- поч. ХХІ ст. – Львів, 2005.
58. Пашковський Є. Щоденний жезл / Є. Пашковський. – К., 1999.
59. Позаяк Ю. Шедеври / Ю. Позаяк. – Львів, 2004.
60. Прохасько Т. Лексикон таємних знань / Т. Прохасько. – Львів, 2006.
61. Римарук І. Діва Обида / І. Римарук. – Львів, 2002.
62. Слапчук В. Дикі квіти / В. Слапчук. – К., 2006.
63. Страйк ілюзій: Антологія сучасної української драматургії. – К., 2004.
64. Таран Л. Колекція коханок / Л. Таран. – Львів, 2002.

65. У пошуку театру: Антологія молоді драматургії/ Упорядник Н. Мірошніченко. – К., 2003.
66. У чеканні театру: Антологія молоді драматургії. – К., 1998.
67. Чубач Г. Озвучена печаль / Г. Чубач. – К., 2003.